

Sygn. akt I ACa 290/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Daczyński (spr.)
Sędziowie:	SSA Ewa Staniszevska SSA Małgorzata Mazurkiewicz - Talaga
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Ćwirko

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2014 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) SPÓŁKA JAWNA w L.

w upadłości układowej

przeciwko (...) SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 10 grudnia 2013r., sygn. akt: IXGC 847/13:

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla nakaz zapłaty z 17 maja 2013r. wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GNc 704/13 i:

a/ oddała powództwo,

b/ zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 26.240 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 30.763 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym..

/-/E. Staniszevska /-/A. Daczyński /-/M. Mazurkiewicz - Talaga

Sygn. akt I ACa 290/14

UZASADNIENIE

Powód (...) G. sp. j. w upadłości układowej w L. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym nakazującego pozwanemu (...) sp. z o.o. w (...) zapłatę kwoty 507.248,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot:

423.599,39 zł od dnia 20 sierpnia 2012 r. i 83.648,72 zł od dnia 1 lipca 2012 r. wraz z kosztami postępowania sądowego według norm przepisanych, w tym kwotą 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego. Z uzasadnienia pozwu wynikało, że roszczenie obejmuje związane z zawartą przez strony ugodą należności powoda jako podwykonawcy robót budowlanych wykonanych na rzecz pozwanego jako głównego wykonawcy.

W dniu 17 maja 2013 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany wniósł od niego zarzuty domagając się jego uchylenia w całości, oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że w wykonaniu opisanej ugody pismem z dnia 27 czerwca 2012 r. złożył powodowi oświadczenie o potrącenia wzajemnych wierzytelności. Uznał, że twierdzenie powoda o wcześniejszym rozliczeniu kwot, które pozwany przedstawił do potrącenia jest gołosłowne. Podniósł, że nie dokonał bezusterkowego odbioru wykonanych przez powoda robót. Dodał, że załączony do pozwu dokument zatytułowany „rozliczenie końcowe dotyczące C. P.” nie był podstawą zawartej między stronami ugody i nie został mu doręczony. Wskazał, że w rozliczeniu końcowym powód powoływał się na skorygowane w wyniku ugody do o zł faktury VAT nr (...), których pozwany nigdy nie uznał i które odesłał powodowi bez księgowania, a także na fakturę końcową, która nie została wystawiona. Potwierdził, że w dniu 14 czerwca 2012 r. zawarł z powodem ugodę, której celem było zakończenie sporu o wysokości należnego powodowi wynagrodzenia. Dodał, że powód w piśmie z dnia 14 czerwca 2012 r. uznał wierzytelności pozwanego na łączną kwotę 119.852,81 zł. Wreszcie wyjaśnił, w jaki sposób nabył wierzytelności innych podmiotów gospodarczych względem powoda, jakie następnie w dniu 27 czerwca 2012 r. przedstawił powodowi do potrącenia.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym dnia 17 maja 2013 r. w całości.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

Postanowieniem z dnia 22 października 2012 r. Sąd Rejonowy Poznań-Stare-Miasto w Poznaniu ogłosił upadłość powoda z możliwością zawarcia układu z wierzycielami i ustanowił zarząd własny upadłego nad mieniem wchodzącym w skład masy upadłości.

W dniu 17 czerwca 2011 r. w (...)strony (powód jako podwykonawca i pozwany jako generalny wykonawca) zawarły umowę nr (...) zmienioną następnie aneksami nr (...). Zgodnie z nią powód zobowiązał się do wykonania na rzecz pozwanego robót budowlanych w postaci instalacji wentylacji i klimatyzacji z systemem (...), instalacji urządzeń grzewczych, instalacji urządzeń wodno-kanalizacyjnych oraz instalacji urządzeń technologicznych przy realizacji inwestycji obejmującej budowę obiektu hala C. H. P. za wynagrodzeniem ryczałtowym w wysokości 4.600.000 zł netto.

W dniu 15 lutego 2012 r. pozwany odesłał powodowi wystawione przez niego w związku z wykonaniem przedmiotu umowy faktury VAT nr (...) wraz z protokołami bez akceptacji i księgowania.

W dniu 12 marca 2012 r. ze względu na niewykonanie wszystkich robót i wystąpienie wad pozwany nie odebrał robót wykonanych przez powoda. Całkowity odbiór prac nastąpił w dniu 3 kwietnia 2012 r., co zostało potwierdzone w protokole odbioru. Pozwany w protokole tym wyznaczył powodowi termin na usunięcie wad do dnia 11 kwietnia 2012 r. Powód usunął je w dniu 16 kwietnia 2012 r. Pozwany pismem z dnia 10 maja 2012 r. zgłosił kolejne usterki, które zostały usunięte przez powoda do dnia 14 maja 2012 r.

Pierwsze spotkanie stron dotyczące wzajemnych rozliczeń miało miejsce w połowie maja 2012 r. Na spotkaniu byli obecni ze strony powoda D. G. oraz J. G. a ze strony pozwanego R. M. – prezes jego zarządu, M. F. – księgowa, J. J., P. D.- kierownik budowy oraz A. P. – pełnomocnik. Na spotkaniu strony rozmawiały na temat wzajemnych rozliczeń i ustaliły, że powód skoryguje fakturę za roboty dodatkowe, ponieważ pozwany nie był w stanie mu zapłacić kwoty 404.000 zł.

W dniu 28 maja 2012 r. powód sporządził propozycję rozliczenia należności z zawartej przez strony umowy, którą przesłał pozwanemu drogą mailową. W rozliczeniu powód na pierwszej stronie wskazał przysługujące mu od pozwanego wierzytelności na łączną kwotę 785.593,41 zł, tj: z tytułu faktur VAT: nr (...) z dnia 10 lutego 2012 r. w kwocie 303.746,58 zł, nr (...) z dnia 10 lutego 2012 r. w kwocie 232.911,76 zł, faktury końcowej w kwocie 232.700,21 zł, faktury nr (...) z dnia 16 marca 2012 r. w kwocie 13.054,69 zł, faktury nr (...) z dnia 13 grudnia 2011 r. w kwocie 3.180,17 zł. Natomiast na drugiej stronie rozliczenia przedstawił należności przysługujące pozwanemu od powoda w łącznej kwocie 482.634 zł, na które składały się należności dla (...) K. w kwocie 299.628 zł, należność dla I. w kwocie 48.695 zł, należność dla S. w kwocie 13.653 zł, należność dla S. S. w kwocie 103.758 zł, należność za skonto w kwocie 11.700 zł oraz koszty ogólne w kwocie 5.200 zł.

Powyższe rozliczenie wynikało z ustaleń stron. W umowie o roboty budowlane strony określiły wynagrodzenie za wykonane prace w kwocie 4.600.000 zł netto. Z tytułu robót dodatkowych strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości ok. 250.000 zł. Pozwany zapłacił powodowi za wykonane prace kwotę 4.070.030,69 zł netto. Została więc do rozliczenia pozostała kwota w wysokości ok. 780.000 zł, którą pozwany powinien zapłacić powodowi. Kwota ta została wskazana w rozliczeniu powoda jako jego należności w wysokości 785.593,41 zł. Strony ustaliły, że dokonają wzajemnego rozliczenia należności i powyższą kwotę pomniejszą o należności powoda wobec pozwanego wskazane w rozliczeniu tj. o kwotę 482.634 zł.

Pod koniec maja 2012 r. doszło do kolejnego spotkania D. i B. G. ze strony powoda oraz R. M. i M. F. ze strony pozwanego. Na spotkaniu strony dysponowały propozycją rozliczenia z 28 maja 2012 r. Pozwany przedstawił projekt ugody i uznania długu, na których prezes jego zarządu naniósł odrębne notatki wpisując przy kwocie 344.389,75 zł netto liczby „423-119.304”, natomiast przy uznanych przez pozwanego fakturach napisał (...), M., okapy, glikol i zawory. Oznaczenia naniesione przez R. M. wynikały z propozycji przedstawionej przez pozwanego, ażeby kwotę 344.389,75 zł netto podwyższyć o podatek VAT (423.599,39 zł), a wskazaną kwotę obniżyć o wysokość uznanych przez powoda zobowiązań z tytułu wynagrodzenia za materiały, które były wykorzystane przy budowie w wysokości 119.852,81 zł. Zgodnie z ustaleniami stron pozwany był zobowiązany do zapłaty powodowi kwoty 303.746,58 zł.

W dniu 12 czerwca 2012 r. w wyniku dalszych ustaleń powód przesłał pozwanemu drogą mailową poprawiony projekt ugody.

Ze względu na to, że powód zgodził się na obniżenie wynagrodzenia za wykonanie robót dodatkowych, zaproponował, aby pozwany wypłacił mu zatrzymaną kwotę w wysokości 203.501,53 zł netto z tytułu kaucji gwarancyjnych bez uprzedniego dostarczenia przez powoda gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej zgodnie z postanowieniami umowy. Pozwany zgodził się na takie warunki.

W dniu 14 czerwca 2012 r. strony zawarły ugodę, której przedmiotem było końcowe ustalenie i rozliczenie wynagrodzenia z tytułu umowy o roboty budowlane z dnia 17 czerwca 2011 r. W jej § 2 strony oświadczyły, że powód wystawił na rzecz pozwanego uznane przez niego faktury VAT na kwotę 4.070.030,69 zł netto, a także faktury VAT nr (...) z dnia 10 lutego 2012 r. na łączną kwotę 606.248,27 zł netto, które przez pozwanego nie zostały zaakceptowane. Strony zgodnie postanowiły, że faktury VAT nr (...) z dnia 10 lutego 2012 r. zostaną skorygowane do 0 zł. Ponadto strony ustaliły, że powód wystawi pozwanemu fakturę końcową obejmującą całość nieobjętych dotychczas fakturami robót wynikających z umowy z dnia 17 czerwca 2011 r. oraz wykonane przez powoda roboty dodatkowe na łączną kwotę 344.389,75 zł netto. Ostateczne rozliczenie i zaspokojenie wzajemnych wierzytelności stron miało nastąpić do dnia 30 czerwca 2012 r. Pozwany zobowiązał się również do tego dnia rozliczyć kwotę 203.501,53 zł netto z tytułu zatrzymanych kaucji gwarancyjnych i zrezygnował z warunku uprzedniego dostarczenia przez powoda gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej zgodnie z postanowieniami umowy.

Jeszcze tego samego dnia powód uznał za bezsporne i wymagalne wierzytelności pozwanego wobec powoda z tytułu dostaw i usług związanych z realizacją umowy o roboty budowlane z dnia 17 czerwca 2011 r. w łącznej wysokości 119.852,81 zł udokumentowane fakturami VAT nr (...) na kwotę brutto 48.941,70 zł, nr (...) na kwotę brutto 12.022,39

zł, nr (...) na kwotę 15.555,82 zł, nr (...) na kwotę 13.653 zł, nr (...) na kwotę 24.661,50 zł oraz nr (...) na kwotę 5.018,40 zł.

W związku z postanowieniami ugody powód w dniu 20 czerwca 2012 r. wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 344.389,75 zł powiększoną o VAT w wysokości 23 % tj. na kwotę 423.599,39 zł brutto z terminem płatności na dzień 19 sierpnia 2012 r.

W dniu 27 czerwca 2012 r. pozwany złożył oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnościami powoda z tytułu wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane oraz o zwrot zatrzymanej kaucji gwarancyjnej przysługujących mu wobec powoda wierzytelności z tytułu opisanych wyżej faktur VAT w łącznej wysokości 119.852,81 zł i dodatkowo: umowy nr (...) zawartej w dniu 24 października 2011 r. pomiędzy powodem a P. W. (...), która to wierzytelność została nabyta przez pozwanego umową przelewu wierzytelności z dnia 21 lutego 2012 r. na kwotę 412.050 zł, faktury VAT nr (...) (...) z dnia 15 listopada 2011 r. wystawionej przez (...) sp. z o. o. w W., która to wierzytelność została nabyta przez pozwanego umową przelewu wierzytelności z dnia 14 marca 2012 r. na kwotę 103.758 zł oraz skonta obliczonego na podstawie aneksu nr (...) z dnia 6 lutego 2012 r. do umowy nr (...) z dnia 17 czerwca 2011 r. w kwocie 11.700 zł.

Po otrzymaniu wskazanego oświadczenia powód zadzwonił do prezesa zarządu pozwanego informując go, że nie zgadza się z dokonaniem potrąceniem, ponieważ byłoby to ponowne potrącenie tych samym należności. Prezes zarządu pozwanego przekazał, że taką decyzję podjął właściciel pozwanego - Pan Ł..

Pozwany przyjął fakturę VAT nr (...) i ujął ją w ewidencji dostaw VAT, a także wykazał ją w deklaracji dla podatku od towarów i usług jako obrót opodatkowany i podatek należny. Pomimo wezwania pozwanego do zapłaty kwoty 507.248,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami, pozwany nie uiścił należności.

W ocenie Sądu Okręgowego, powództwo okazało się usprawiedliwione.

Za bezsporne, w tym również w oparciu o przepis art. 230 k.p.c., Sąd ten uznał: fakt zawarcia opisanej wyżej umowy o roboty budowlane zmienionej aneksami nr (...), wynikające z niej obowiązki powoda, ustalone przez strony jego wynagrodzenie, zapłatę przez pozwanego powodowi kwoty 4.070.030,69 zł, dokonanie przez niego skutecznego potrącenia wierzytelności w wysokości 119.852,81 zł z wierzytelnościami powoda z tytułu zwrotu kaucji gwarancyjnej oraz zawarcie przez strony w dniu 14 czerwca 2012 r. ugody.

Sąd Okręgowy zauważył, że pozwany zapłaty zaprzeczył jakoby powód wykonał roboty budowlane bez usterek. Podkreślił jednak, że pozwany nie wystąpił z tego tytułu z żadnym żądaniem. W związku z powyższym, Sąd I instancji wskazał, że nawet gdyby uznać, że powód wykonał w sposób niewłaściwy prace, okoliczność ta pozostałaby bez wpływu na wyrok.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy pozwany dokonał skutecznego potrącenia wierzytelności wynikających z umowy nr (...) zawartej w dniu 24 października 2011 r. pomiędzy powodem a P. W. (...), faktury VAT nr (...) RI z dnia 15 listopada 2011 r. wystawionej przez (...) sp. z o. o. w W. oraz skonta obliczonego na podstawie aneksu nr (...) z dnia 6 lutego 2012 r. do umowy nr (...) z dnia 17 czerwca 2011 r. z wierzytelnościami powoda z tytułu wynagrodzenia za wykonane prace i o zwrot kaucji gwarancyjnej. Jak podkreślił Sąd I instancji wskazane wierzytelności zostały ujęte w rozliczeniu końcowym sporządzonym przez powoda, które stanowiło podstawę zawartej ugody i miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Do ustalenia stanu faktycznego w znacznym stopniu przyczyniły się zeznania współnika powoda D. G., który w sposób logiczny i zrozumiały przedstawił jakie były ustalenia stron w zakresie wzajemnych rozliczeń. Jego zeznania korespondowały z dokumentami przedstawionymi przez strony i były, zdaniem Sądu Okręgowego, zgodne z logiką i zasadami doświadczenia życiowego. W swoich zeznaniach wymieniony wyjaśnił, w jaki sposób strony zmniejszyły wynagrodzenie za wykonane prace z kwoty 785.593,41 zł do kwoty 344.389,75 zł oraz wskazał, że wierzytelności wskazane przez pozwanego w oświadczeniu o potrąceniu (oprócz wierzytelności uznanych przez powoda) zostały już rozliczone przez strony.

Jak dalej wskazał Sąd I instancji, na pierwszym spotkaniu stron dotyczącym wzajemnych rozliczeń w połowie maja 2012 r. powód zgodził się skorygować fakturę za roboty dodatkowe, ponieważ pozwany nie był w stanie mu z tego tytułu zapłacić kwoty 404.000 zł. Po tym spotkaniu powód przedstawił pozwanemu rozliczenie, z którego wynikało, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda należności na łączną kwotę 785.593,41 zł z tytułu faktur VAT nr (...) z dnia 10 lutego 2012 r. w kwocie 303.746,58 zł, nr (...) z dnia 10 lutego 2012 r. w kwocie 232.911,76 zł, faktury końcowej w kwocie 232.700,21 zł, faktury nr (...) z dnia 16 marca 2012 r. w kwocie 13.054,69 zł, faktury nr (...) z dnia 13 grudnia 2011 r. w kwocie 3.180,17 zł, natomiast powód jest zobowiązany do zapłaty pozwanemu kwoty 482.634 zł, na którą składały się należności dla E. w kwocie 299.628 zł, należność dla I. w kwocie 48.695 zł, należność dla S. w kwocie 13.653 zł, należność dla S. S. w kwocie 103.758 zł, należność za skonto w kwocie 11.700 zł oraz koszty ogólne w kwocie 5.200 zł. Aby ułatwić wzajemne rozliczenia, strony postanowiły, że kwota wskazana w rozliczeniu powoda jako jego należności w wysokości 785.593,41 zł netto powinna być pomniejszona o należności powoda wobec pozwanego określonych w rozliczeniu tj. o kwotę 482.634 zł.

Pod koniec maja 2012 r. doszło do kolejnego spotkania stron, na którym pozwany przedstawił projekt ugody i uznania długu, na których prezes zarządu pozwanej spółki (...) naniósł odrębne notatki. Oznaczenia te wynikały z propozycji przedstawionej przez pozwanego, ażeby kwotę 344.389,75 zł netto podwyższyć o VAT ($344.389,75 \times 1,23 = 423.599,39$ zł), a następnie obniżyć o kwotę uznanych zobowiązań z tytułu wynagrodzenia za materiały, które były wykorzystane przy budowie w wysokości 119.852,81 zł. Wówczas pozwany byłby zobowiązany do zapłaty powodowi kwoty 303.746,58 zł.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji uznał, że pozwany znał treść rozliczenia końcowego sporządzonego przez powoda. D. i B. G. zgodnie zeznali, że w oparciu o ten dokument toczyły się negocjacje dotyczące spłat należności. Okoliczność ta wynika również z przedstawionych przez strony dokumentów, w szczególności projektu ugody i uznania długu, na których zostały naniesione adnotacje sporządzone przez prezesa zarządu pozwanego R. M.. Sąd Okręgowy podkreślił, że nie jest możliwe, aby powód nie dokonując żadnych rozliczeń zgodził się na obniżenie wynagrodzenia z kwoty 785.593,41 zł na kwotę 344.389,75 zł. Sąd ten dał wiarę zeznaniom D. G., z których wynikało, że przyczyną ustaleń stron zawartych w ugodzie był fakt, że kwota określona w ugodzie została pomniejszona o zobowiązania powoda wobec pozwanego wskazane w rozliczeniu, które obejmowały swoim zakresem sporne wierzytelności. Rozliczenie dotyczyło m.in. należności dla (...) K., S. S. oraz za skonto.

Sąd I instancji uznał również za wiarygodne zeznanie D. G., zgodnie z którym pozwany zgodził się na wypłatę zatrzymanej kwoty w wysokości 203.501,53 zł netto z tytułu kaucji gwarancyjnych bez uprzedniego dostarczenia przez powoda gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej zgodnie z postanowieniami umowy. Twierdzenie to było zgodne z postanowieniami ugody, a ponadto znajdowało uzasadnienie w świetle zasad doświadczenia życiowego, ponieważ powód zgodził się na znaczne obniżenie wynagrodzenia z tytułu wykonania robót dodatkowych.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, aby uznać, za skuteczny zarzut potrącenia w zakresie kwoty 507.248,11 zł podniesiony przez pozwanego. W ocenie tego Sądu, pozwany nie wykazał bowiem, że istnieją i są wymagalne wierzytelności przedstawione do potrącenia ponad te uznane przez powoda i opiewające na kwotę 119.852,81 zł. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, zdaniem Sądu I instancji, należało uznać, że powyższe wierzytelności zostały już rozliczone przez strony, ponieważ kwota 344.389,75 zł wskazana w ugodzie jako wynagrodzenie powoda za wykonane roboty oraz prace dodatkowe została obniżona o zobowiązania powoda wobec pozwanego z tytułu należności wobec (...)K., S. S. oraz za skonto wskazane w oświadczeniu o potrąceniu. Pozwany nie wykazał, że strony umówiły się inaczej. Skoro powód udowodnił, że wierzytelności te zostały już rozliczone, to na pozwanym w myśl art. 6 k.p.c. spoczywał obowiązek wykazania okoliczności przeciwnej. Tymczasem nie przedstawił on żadnych dowodów, z których wynikałoby, że strony nie rozliczyły spornych wierzytelności. W zeznaniach prezes zarządu pozwanego R. M. nie był w stanie wyjaśnić w jaki sposób strony zmniejszyły wysokość wynagrodzenia za wykonane prace z kwoty 785.593,41 zł na kwotę 344.389,75 zł. Nie pamiętał również jakie były ustalenia stron w zakresie rozliczeń. Sąd Okręgowy uznał, że zeznania pozwanego są w tym zakresie niewiarygodne, albowiem uczestniczył on we wszystkich spotkaniach stron, podczas których negocjowano warunki spłaty należności

i nanosił adnotacje na projekcie ugody oraz uznania długu. Nie jest zatem możliwe, aby nie pamiętał okoliczności, które były bardzo istotne dla rozwoju spółki. Przyznał on, że na projekcie ugody znajdują się jego adnotacje, ale nie potrafił wyjaśnić czego one dotyczą. W ocenie Sądu I instancji, zeznania prezesa zarządu pozwanego stanowiły jedynie przyjętą przez niego linię obrony. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał za bezzasadny zarzut potrącenia podniesiony przez pozwanego w zakresie wierzytelności wynikających z umowy nr (...) zawartej w dniu 24 października 2011 r., z faktury VAT nr (...) (...) z dnia 15 listopada 2011 r. wystawionej przez (...) sp. z o. o. w W. oraz ze skonta obliczonego na podstawie aneksu nr (...) z dnia 6 lutego 2012 r. do umowy nr (...) z dnia 17 czerwca 2011 r.

Zgodnie z § 2 pkt 4 ugody pozwany uznał roszczenie powoda i zobowiązał się do zapłaty za wykonane roboty dodatkowe łącznie kwoty 344.389,75 zł netto. W związku z powyższym, powód w dniu 20 czerwca 2012 r. wystawił fakturę VAT nr (...) z terminem płatności na dzień 19 sierpnia 2012 r. na wskazaną kwotę powiększoną o podatek w wysokości 23% tj. kwotę 423.599,39 zł brutto. Pozwany przyjął tę fakturę i ujął ją w ewidencji dostaw VAT, a także wykazał ją w deklaracji dla podatku od towarów i usług jako obrót opodatkowany i podatek należny. Na podstawie § 2 pkt 6 ugody pozwany zobowiązał się również do zwrotu kwoty 203.501,53 zł z tytułu kaucji gwarancyjnej do dnia 30 czerwca 2012 r. Oznacza to, że pozwany był zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda łącznie kwoty 627.100,92 zł. W dniu podpisania ugody powód uznał roszczenie pozwanego w zakresie kwoty 119.852,81 zł. Natomiast pismem z dnia 27 czerwca 2012 r. pozwany dokonał skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności w zakresie kwoty uznanej przez powoda tj. 119.852,81 zł.

W związku z powyższym, Sąd I instancji uznał, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 507.248,11 zł (627.100,92 zł - 119.852,81 zł). Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w całości. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. a o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

W apelacji od powyższego wyroku, zaskarżonego w całości pozwany zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych będący wynikiem sprzeczności ustaleń Sądu z zebrany materiał dowodowy polegający na ustaleniu, iż:

- pozwany przyjął propozycję powoda w zakresie ustalenia wysokości należnego mu wynagrodzenia złożoną na piśmie z dnia 28 maja 2012 r.,
- propozycja ta stała się podstawą zawartej przez strony w dniu 14 czerwca 2012 r. ugody,
- treścią ugody było uzgodnienie salda wzajemnych zobowiązań stron w taki sposób aby pozwany miał zapłacić powodowi kwotę wynagrodzenia 423.599,39 zł brutto powiększoną o 203.501,53 zł tytułem zwrotu kaucji i umniejszoną o 119.852,81 zł tytułem potrącenia, co łącznie daje kwotę 507.248,11 zł,
- w wyniku ugody pozwany zwolnił powoda z długu w zakresie wierzytelności z tytułu: umowy nr (...) zawartej w dniu 24 października 2011 r. pomiędzy (...) G. sp. j. w L. a P. W. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) w C., która to wierzytelność w wysokości 412.050 zł została nabyta przez pozwanego; faktury VAT nr (...) (...) z dnia 15 listopada 2011 r. wystawionej przez (...) sp. z o.o. w W., która to wierzytelność w wysokości 103.758 zł została nabyta przez pozwanego oraz skonta obliczonego na podstawie aneksu nr (...) z dnia 6 lutego 2012 r. do zawartej przez strony umowy o roboty budowlane w kwocie 11.700 zł.

Wobec powyższego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania w obu instancjach w tym zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

We wniesionej odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od przeciwnika procesowego kosztów postępowania apelacyjnego w tym zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji uznając je za prawidłowe. Co prawda, Sąd Apelacyjny oceniając dowody z zeznań przesłuchanego w charakterze stron prezesa zarządu pozwanego doszedł do innych wniosków aniżeli Sąd I instancji, niemniej dokonana przez Sąd Okręgowy częściowo wadliwa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie doprowadziła w analizowanej sprawie do błędów w ustaleniach stanu faktycznego. Odnosząc się do przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny dowodu z zeznań wyżej wymienionych wskazać należy, że w ocenie Sądu Apelacyjnego, przede wszystkim na wiarygodność w całości zasługują zeznania R. M., który trudnościami z przedstawieniem szczegółów dotyczących wzajemnych rozliczeń stron logicznie wyjaśnił mnogością spotkań (i - jak można domniemywać - czynionych na nich różnorodnych ustaleń) stron. W obliczu rozmiaru procesu inwestycyjnego, którego dotyczą roszczenia dochodzone niniejszym procesem, wprowadzanych przez strony modyfikacji do wzajemnych ustaleń w przedmiocie rozliczeń i wreszcie upływu kilkunastu miesięcy od momentu opisywanych zdarzeń do chwili składania zeznań problemy prezesa zarządu pozwanego z precyzyjnym wytłumaczeniem sposobu, w jaki ostatecznie strony rozliczyły wzajemne zobowiązania są całkowicie zrozumiałe i nie powinny mieć wpływu na wiarygodność jego zeznań. Obdarzenie jego zeznań tym przymiotem nie stoi z kolei na przeszkodzie daniu wiary współnikom powoda. Niewątpliwie zeznawali oni bowiem szczerze, niemniej pozostają w błędzie co do okoliczności, że kwestionowane należności zostały ich spółce przez stronę pozwaną bezzasadnie dwukrotnie przedstawione do potrącenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, kwestia natomiast wykładni oświadczeń woli złożonych przez strony w spornej ugodzie, podobnie jak i zagadnienie skuteczności dokonanego po jej zawarciu przez stronę pozwaną potrącenia wzajemnych należności, pozostaje poza sferą faktów, pozostając w ramach ich oceny prawnej.

Słusznie wskazuje skarżący w apelacji, że istnienie przedstawionych przez niego do potrącenia w dniu 27 czerwca 2012 r. dwóch wierzytelności, jakie względem strony powodowej posiadały różne podmioty gospodarcze i jakie zostały przez stronę pozwaną od tych podmiotów nabyte (w wysokości 412.050 zł z umowy nr (...) zawartej w dniu 24 października 2011 r. pomiędzy powodem a P. W. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) w C. oraz w wysokości 103.758 zł określona fakturą VAT nr (...) (...) z dnia 15 listopada 2011 r. wystawioną przez (...) sp. z o.o. w W.) i jednej z tytułu skonta obliczonego na podstawie aneksu nr (...) z dnia 6 lutego 2012 r. do zawartej przez strony umowy o roboty budowlane w kwocie 11.700 zł, tak zresztą jak i ich wysokość pozostają bezsporne. Po pierwsze, jeśli chodzi o wierzytelności nabyte drogą umów cesji, pozwany wykazał bowiem powyższe okoliczności dokumentami załączonymi do zarzutów od nakazu zapłaty, których treść nie budzi wątpliwości. Nadto żadna z wyżej wymienionych wierzytelności nie została zakwestionowana przez powoda i nie była przedmiotem sporu. Wreszcie faktycznie co do zasady wspomnianą o każdej z nich powód na piśmie dokumentem z dnia 28 maja 2012 r. i zatytułowanym „Rozliczenie końcowe dot. C. P.". Ma także rację pozwany, że Sąd Okręgowy dopuścił się nieprawidłowości uznając, iż te wierzytelności przedstawione przez pozwanego do potrącenia jeszcze przed dniem 27 czerwca 2012 r., pomiędzy stronami niniejszego sporu zostały „rozliczone” wskutek czego wygasły i nie mogły zatem być przedmiotem skutecznego potrącenia w dniu 27 czerwca 2012 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, treść ugody zawartej między stronami w dniu 14 czerwca 2012 r. nie daje podstaw do przyjęcia, że opisane wyżej wierzytelności pieniężne, które następnie w dniu 27 czerwca 2012 r. zostały obok uzgodnionej wcześniej przez strony wierzytelności na łączną kwotę 119.852,81 zł przedstawione do potrącenia przez stronę pozwaną z należnościami strony powodowej, zostały nią również objęte.

Brak jest bowiem dostatecznych podstaw do stwierdzenia, że strony rozliczyły należności przed zawarciem wspomnianej ugody, w szczególności przy okazji sporządzania przez powoda rozliczenia z dnia 28 maja 2012 r. Przede wszystkim w sprzeczności z taką argumentacją stoi okoliczność, że strony ewidentnie w zawartej w około dwa tygodnie później ugodzie „wyzerowały” czyli postanowiły o anulowaniu (wylimitowaniu z obrotu) dwóch wystawionych przez powoda faktur o numerach (...), które wcześniej jeszcze w lutym 2012 r. pozwany odesłał powodowi bez akceptacji i księgowania. Skoro tak uczyniły, niemożliwym było wcześniejsze zaspokojenie przez pozwanego określonych nimi należności i doprowadzenie do ich wygaśnięcia w drodze potrącenia z wzajemnymi wierzytelnościami pozwanego

m.in. z umowy nr (...) zawartej w dniu 24 października 2011 r. pomiędzy powodem a P. W. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...), określonej fakturą VAT nr (...)(...) z dnia 15 listopada 2011 r. wystawioną przez (...) sp. z o.o. w W. i tej z tytułu skonta obliczonego na podstawie aneksu nr (...) do zawartej przez strony umowy. Takiemu ustaleniu następnie przeczy choćby okoliczność, że zbieżność kwot stanowi o tym, iż część z wierzytelności pozwanego wymienionych w treści tego rozliczenia (udokumentowane fakturami VAT nr (...) na kwotę brutto 48.941,70 zł, nr (...) na kwotę 13.653 zł i nr (...) na kwotę 5.018,40 zł) choć również została przedstawiona powodowi do potrącenia dopiero w dniu 27 czerwca 2012 r. (w ramach kwoty 119.852,81 zł) powód uznał ją za bezsporną i wymagalną. Brak zatem konsekwencji w argumentacji strony powodowej, która wskazuje, że wierzytelności, które wymienione zostały w rozliczeniu z dnia 28 maja 2012 r. zostały wówczas rozliczone, a z drugiej strony dobrowolnie zgadza „ponownie” (przyjmując jej tok rozumowania) rozliczyć część z nich uznając je za bezsporne i wymagalne w dniu 14 czerwca 2012 r. Należy raczej uznać, że przed dniem zawarcia ugody strony toczyły pewne negocjacje, w toku których starały się „uporządkować” swoje wzajemne zobowiązania i przygotować grunt pod zawarcie wiążącej ugody oraz ostateczne ich rozliczenie, które zgodnie z treścią ugody miało nastąpić do dnia 30 czerwca 2012 r. W tych okolicznościach natomiast rozliczenie z dnia 28 maja 2012 r. należy natomiast traktować wyłącznie w kategoriach luźnej, niewiążącej próby pewnego podsumowania wzajemnych zobowiązań stron o roboczym charakterze a nie dokumentu stanowiącego potwierdzenie definitywnego rozliczenia wymienionych w nim należności.

Gdyby bowiem było tak, jak chce tego strona powodowa, niewątpliwie okoliczność zamknięcia kwestii rozliczenia wierzytelności pozwanego na łączną kwotę 482.634 zł, o jakich strony debatowały w momencie, w którym sporządzono rozliczenie z dnia 28 maja 2012 r. znalazłaby swoje odzwierciedlenie w treści zawartej dnia 14 czerwca 2012 r. między nimi ugody. Nic bowiem nie stało ku temu na przeszkodzie, skoro strony w ugodzie tej wskazały globalną sumę uznanych wcześniej przez pozwanego zobowiązań powoda.

Słusznie wskazuje skarżący w apelacji, że celem ugody, którą zawarł z powodem dnia 14 czerwca 2012 r., wyrażonym *expressis verbis* w jej treści, było zakończenie sporu o wysokość należnego powodowi wynagrodzenia poprzez jego ustalenie. Żadna ze stron nie kwestionowała faktu, że wysokość wynagrodzenia stała się w toku realizacji umowy sporna, spór zaś kończył się ostatecznie zawarciem ugody. Logicznie wskazuje pozwany, że z tego też powodu nie żądał w niniejszym postępowaniu zmniejszenia wynagrodzenia z tytułu nienależytego wykonania umowy w zakresie braków, wad i usterek stwierdzonych do dnia zawarcia ugody, że zmniejszenie (a nie wręcz przeciwnie jego wzrost, jak chce tego pozwany) tego wynagrodzenia nastąpiło w drodze ugody. Zawarcie ugody zawsze oznacza ustąpienie przez każdą z jej stron względem roszczeń drugiej i w analizowanej sprawie całokształt jej okoliczności prowadzi do wniosku, że wbrew wnioskowaniu Sądu I instancji powód ustąpił obniżając kwotę spornej części wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy z określonej w rozliczeniu z dnia 28 maja 2012 r. kwoty 785.593,41 zł do określonej w ostatecznie wystawionej w oparciu o postanowienia wspomni naje ugody fakturze VAT nr (...) kwoty 344.389,75 zł netto a pozwany - zobowiązując się do rozliczenia do dnia 30 czerwca 2012 r. kwoty 203.501,53 zł netto z tytułu zatrzymanych kaucji gwarancyjnych i rezygnując z warunku uprzedniego dostarczenia przez powoda gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej zgodnie z postanowieniami umowy.

Literalne brzmienie ugody potwierdza również konkluzje pozwanego, że poza jej zakresem pozostała wysokość i rodzaj wzajemnych roszczeń pozwanego względem powoda i że pozwany zastrzegł sobie w treści § 2 ust. 5 ugody, iż wynagrodzenie strony powodowej, które ostatecznie strony określiły na kwotę 344.389,75 zł netto będzie mogło zostać rozliczone przy uwzględnieniu bliżej niesprecyzowanych wierzytelności wzajemnych do dnia 30 czerwca 2012 r. W związku z powyższym, pozwany miał prawo w tym terminie potrącić każdą wymagalną i nadająca się do potrącenia wierzytelność wobec powoda, niezależnie od momentu jej powstania i związku z przedmiotem zawartej przez strony umowy.

Nawiązując do rozważań skarżącego zawartych w pkt V uzasadnienia jego apelacji wskazać należy, że dodatkowym potwierdzeniem powyższego jest uzgodniony przez strony sposób udokumentowania świadczenia powoda dla celów podatkowych. Zgodnie z przepisami o VAT wykonanie usługi powinno zostać potwierdzone fakturą VAT wskazującą m.in. kwotę netto i kwotę należnego podatku. W tym kontekście bezsporne pozostawało, że strony nie uwzględniły w swoich rozliczeniach podatkowych wystawionych przez powoda faktur VAT nr (...) skorygowanych do „0”, a jedynie

wystawiona przez powoda fakturę VAT (...). Sam powód zatem dla celów podatkowych przyjął, że wartość jego świadczenia, kwota należna wynosi 344.389,75 zł netto. Różnica pomiędzy wysokością faktur VAT o numerach (...) - rzekomo rozliczona przez potrącenie nie znalazła natomiast żadnego odzwierciedlenia w innym - zaakceptowanym i przyjętym przez strony dla rozliczeń podatkowych - dokumencie (fakturze), który wskazywałby, że kwota owej różnicy stanowi kwotę należną powodowi tytułem wykonanej usługi (a w konsekwencji przychód należny w podatku dochodowym i podstawę opodatkowania w podatku VAT).

W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny w oparciu o przepis art. 386 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty z 17 maja 2013r. wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GNc 704/13 i powództwo oddalił a także orzekł o kosztach postępowania przed Sądem I instancji zasadzając z tego tytułu od powoda na rzecz pozwanego kwotę 26.240 zł obejmująca zwrot opłaty od wniesionych przez pozwanego zarzutów od nakazu zapłaty w wysokości 19.023 zł, opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 7.200 zł obliczonego w oparciu o przepis § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz.U.2013.490).

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. obciążając nimi powoda, jako przegrywającego postępowanie odwoławcze w całości. Na koszty poniesione przez pozwanego, które winien zwrócić mu powód złożyły się: opłata od apelacji w kwocie 25.363 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 5.400 zł - zgodnie z § 6 pkt 7, w zw. z § 12 ust 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz.U.2013.490).

/-/ **E.** Staniszevska /-/A. Daczyński /-/M. Mazurkiewicz - Talaga